

Van de redactie

Te beginnen met deze jaargang is een einde gekomen aan de verspreiding van het Tijdschrift voor Openbare Financiën op papier. De redenen die het Algemeen Bestuur van de Wim Drees Stichting voor Openbare Financiën hebben bewogen tot deze ingrijpende stap zijn uiteengezet in een ten geleide bij de laatste aflevering van de vorige jaargang.

Dit jaar verschijnen twee afleveringen van het Tijdschrift 'on line'. Deze zomeraflevering bevat twee artikelen plus vijf commentaren op het coalitieakkoord van 7 februari 2007 dat ten grondslag ligt aan het vierde kabinet onder leiding van premier Balkenende. Beide artikelen worden hier beknopt voorgesteld

Jacobs blikt in zijn bijdrage terug op het sinds 1994 gevoerde begrotingsbeleid en formuleert een aantal aanbevelingen voor het in de toekomst te voeren beleid. De auteur stelt vast dat in de periode 1994-2007 geen sprake is geweest van een grondige sanering van de overheidsfinanciën. Hierdoor is ingeteerd op het overheidsvermogen. De toekomstige verplichtingen van de overheid zijn explosief toegenomen, waardoor de overheid anno 2007 feitelijk een nettoschuld heeft, daar waar zij in 2000 nog over een positief netto vermogen beschikte.

Het trendmatige begrotingsbeleid werkt nog niet goed werkt. Rentemeevallers, hogere gasbaten vanwege de hoge olieprijs en conjuncturele meevallers bij de sociale zekerheid zijn ingezet voor structureel lagere belastingen of hogere uitgaven, met name bij de gezondheidszorg. Dit heeft de overheidsfinanciën aan het begin van deze eeuw uit het lood geslagen. Daarnaast is via het FES-fonds geld verkwanseld aan onrendabele investeringsprojecten.

Volgens *Jacobs* verdient de Zalmnorm daarom op verschillende punten aanpassing. Demografische factoren, ruilvoetverlies, het Baumol-effect en verkapte uitgavenverhogingen moeten worden geëlimineerd uit de plafonds voor de overheidsuitgaven. Belastinguitgaven aan aftrekposten (bijvoorbeeld de hypotheekrenteaftrek en fiscale faciliteiten voor pensioensparen) horen in beginsel ook van een neutraal structureel uitgavenplafond te worden voorzien om de explosieve groei van deze belastinguitgaven te beteugelen. Voor elke regeerperiode vindt additionele politieke besluitvorming plaats om de neutrale uitgavenkaders desgewenst aan te passen aan demografische veranderingen (vergrijzing), het Baumol-effect, ruilvoetveranderingen en grotere vraag naar overheidsuitgaven, zoals bij de gezondheidszorg. Mee- en tegenvallers aan inkomstenkant van de begroting en de uitgaven aan WW en bijstand zijn tijdelijk en lopen bijgevolg in het financieringstekort. Belastingmeevallers en meevallers in de sociale zekerheid worden niet aangewend voor structurele uitgavenverhogingen of lastenverlichtingen.

Het structurele robuuste primaire saldo dient zodanig te verbeteren dat aan het einde van elke regeerperiode sprake is van houdbare overheidsfinanciën. Structurele mee- of tegenvallers worden aan het begin van een nieuwe kabinetsperiode gesaldeerd met het houdbaarheidstekort. Het FES-fonds dient te verdwijnen en alle aardgasmeevallers dienen volledig te worden ingezet voor vermindering van de overheidsschuld. Overheidsinvesteringen kunnen worden gefinancierd door schuld aan te gaan, echter onder de strikte voorwaarde dat alleen voor het rendabele deel van investeringsuitgaven

wordt geleend. Het onrendabele deel dient via belastingverhoging te worden gefinancierd.

In hun bijdrage speuren *De Witte* en *Moesen* naar drijvende krachten die de opvallende groei van de overheidsuitgaven in de achter ons liggende decennia kunnen verklaren. Nieuw in hun bijdrage is de argumentatie dat economieën met een kleinere gemiddelde gezinsgrootte kennelijk meer gezinstaken uitbesteden aan de collectieve sector. Zij komen tot deze slotsom met statistische analyses voor een steekproef van 23 OESO-landen.

C.A. de Kam en A.P. Ros